



Ljubljana, 1. julij 2016

PRIPOMBE IN PREDLOGI K PRAVILNIKU ZA VALORIZACIJO OSEB ZASEBNEGA PRAVA, KI SO NA PODLAGI ZAKONA PRIDOBILE STATUS DELOVANJA V JAVNEM INTERESU

Uvodno pojasnilo

V Društvu Asociacija, ki združuje nevladne organizacije in samostojne ustvarjalce s področja umetnosti in kulture, pozdravljamo namero ministrstva, da sistematično uredi področje arhiviranja tudi pri nevladnih organizacijah v kulturi. V nadaljevanju vam pošiljamo konkretne predloge, kako osnutek Pravilnika za valorizacijo oseb zasebnega prava (v nadaljevanju Pravilnik), ki so na podlagi zakona pridobile status v javnem interesu, dopolniti in z minimalnimi posegi približati realnemu stanju in potrebam na terenu. Menimo, da lahko tako bolje izkoristimo potencial, ki ga nosijo nevladne organizacij v kulturi za upravljanje in hrambo arhivskega gradiva z namenom raziskovanja, dokumentiranja, arhiviranja in predstavljanja.

Trenutno pravilnik namreč govori zgolj o arhiviranju in dokumentiranju gradiva lastne produkcije oseb zasebnega prava. V realnosti pa ugotavljamo, da obstajajo in delujejo tudi nevladne organizacije, katerih primarni cilj in poslanstvo je arhiviranje področnih dejavnosti. Zaradi razpršene produkcije in pomanjkanja sredstev tako samostojnih ustvarjalcev kot nevladnih organizacij, le redki uspejo voditi kvalitetne lastne arhive. Zato so še pomembnejše nevladne organizacije, ki dokumentarno gradivo sistematično zbirajo, hranijo in arhivirajo skladno z javnim interesom, se na tem področju strokovno izobražujejo in tehnično razvijajo ter s svojim delovanjem pomembno prispevajo k ohranjanju žive kulturne dediščine na posameznem področju umetnosti. Gre za delovanje na področjih, ki jih že vzpostavljene javni sistemi arhiviranja ne vključujejo v svoje delovanje, so pa javno prepoznani in javno financirani kot ključen element slovenske kulturne krajine. Gre predvsem za sodobne, propulzivne in eksperimentalne umetniške prakse, ki pretežno vznikajo na neodvisni sceni.

Spodnje pripombe tako predlagajo minimalno nadgradnjo definicije iz pravilnika in njegove logike v ničemer ne rušijo, bodo pa v primeru, da jih boste upoštevali, pomembno prispevale k celostni ureditvi področja arhiviranja, ki bi po našem mnenju moral v svojem sistemu prepoznati tudi nevladne organizacije v kulturi, ki se ukvarjajo z ustvarjanjem in vodenjem arhivov v javnem interesu.

V nadaljevanju pošiljamo amandmajske predloge s pripadajočimi obrazložitvami posameznih členov.

Pripombe in predlogi

K 1. členu

V drugem odstavku prvega člena predlagamo, da se na koncu odstavka doda besedilo: *»in/ali pa ga osebe zasebnega prava, ki delujejo v javnem interesu, pridobijo v hrambo za namen raziskovanja, dokumentiranja, arhiviranja in predstavljanja.«*

Predlagamo torej, da se celotni drugi odstavek prvega člena po novem glasi:



»(2) Osebe zasebnega prava, ki so na podlagi zakona pridobile status delovanja v javnem interesu (v nadaljevanju: osebe zasebnega prava, ki delujejo v javnem interesu) so društva in druge pravne osebe zasebnega prava, ki delujejo v javnem interesu in za katere se ugotovi širša družbena korist hrambe arhivskega gradiva, ki nastaja pri njihovem delovanju in/ali pa ga osebe zasebnega prava, ki delujejo v javnem interesu, pridobijo v hrambo za namen raziskovanja, dokumentiranja, arhiviranja in predstavljanja.«

Obrazložitev:

Definicija osebe zasebnega prava se s predlogom razširi še na nevladne organizacije, katerih primarna dejavnost ni produkcija (in posledično nastajanje arhivskega gradiva, ki bi bil produkt njihovega delovanja), temveč arhiviranje gradiva, ki je organizaciji predano z namenom arhiviranja, raziskovanja, dokumentiranja in predstavljanja, ter kot takšno združuje razdrobljeno in nepregledno arhivsko dejavnost posameznega področja in prispeva k boljšemu upravljanju področja arhiviranja tovrstnih vsebin. Tovrstne organizacije predstavljajo ključen element pri arhiviranju produkcij sodobne umetnosti in so kot takšne že prepoznane v javnem interesu.

K 2. členu

V prvem odstavku drugega člena predlagamo, da se na koncu besedila doda: *»in/ali pa se pri njih hrani.«*

Predlagamo torej, da se celoten prvi odstavek drugega člena po novem glasi:

»(1) Osebe zasebnega prava, ki delujejo v javnem interesu se valorizirajo glede na pomen celote gradiva, ki nastaja pri njihovem delovanju in/ali pa se pri njih hrani.«

Obrazložitev:

Podobno kot pri prvem členu predlog širi definicijo oseb zasebnega prava, ki ne producirajo lastnega arhivskega gradiva, temveč strokovno ustrezno hranijo gradivo posameznega umetnostnega področja delovanja nevladnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev v umetnosti in kulturi.

K 3. členu

V drugi točki tretjega člena predlagamo, da se doda: *»razvojne in podporne organizacije«*.

Predlagamo torej, da se celotna druga točka tretjega člena po novem glasi:

»pomen osebe zasebnega prava, ki deluje v javnem interesu, kot osrednje, razvojne in podporne organizacije na področju, na katerem deluje oziroma osrednji pomen za območje, na katerem deluje«

Obrazložitev:

Predlog širimo v smeri, da organizacije, ki na posameznem umetnostnem področju zbirajo arhivsko gradivo ne le lastne, temveč področne produkcije, predstavljajo ključen podporni mehanizem za nevladne organizacije v kulturi ter s tem omogočajo razvoj posameznega področja in nevladnega sektorja v kulturi kot celote.